

ΑΠΟΨΗ

Η ανθρωπιστική διπλωματία και οι κίνδυνοί της

Του ΓΑΒΡΙΗΛ ΧΑΡΙΤΟΥ

Εντείνονται οι κινήσεις της κυπριακής διπλωματίας το τελευταίο διάστημα, όσο συζητείται σοβαρά η ανάγκη δημιουργίας ανθρωπιστικού διαδρόμου για την αντιμετώπιση της δραματικής κατάστασης στη Γάζα. Ο σχεδιαζόμενος διάδρομος, στον οποίον η Κύπρος επιδιώκει κεντρικό ρόλο, ήταν το κύριο ζήτημα που συζήτησε ο Κύπριος υπουργός Εξωτερικών Κωνσταντίνος Κόμπος στην πρόσφατη περιόδία του στο Αμμάν και στη Ραμάλα. Το ίδιο θέμα αποτέλεσε αντικείμενο μακράς τηλεφωνικής συνομιλίας του προέδρου Χριστούδουλη με τον Ισραηλινό πρωθυπουργό Νετανιάχου.

Η αλήθεια είναι ότι το εγχείρημα αυτό δεν είναι απλό. Οι υλικοτεχνικές υποδομές των κυπριακών νοσοκομείων είναι περιορισμένες. Συζητείται η αξιοποίηση του λιμανιού της Λεμεσού ως τόπου αγκυροβόλησης πλωτών νοσοκομείων. Τα αεροδρόμια της Λάρνακας και της Πάφου θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για τη διακομιδή ανθρωπιστικού υλικού, προσωπι-

κού και αράκων, αλλά παραμένει αμφίβολο εάν η Κύπρος μπορεί (ή επιθυμεί) να αναλάβει το βάρος μιας τέτοιας φιλοξενίας με διάρκεια ακαθόριστη. Τίθεται το ερώτημα με ποιον τρόπο η ανθρωπιστική βοήθεια που θα αποσταλεί μέσω Κύπρου, θα μπορέσει τελικά

Τουρκία και Ερσίν Τατάρ μιλούν πλέον ανοικτά για λύση «δύο κρατιών» και δεν αποκλείεται να σχεδιάζουν ένα νέο «Μαβί Μαρμαρα» – και αυτό ακριβώς επιδιώκει να αποτρέψει η Κυπριακή Δημοκρατία.

να φτάσει στον προορισμό της, που θα είναι το φυλάκιο της Ράφα, μεταξύ Αιγύπτου και Γάζας. Ωστόσο πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι η διακυβέρνηση Αλ Σισί εξαθρόισε πως θέλει να μειώσει στο ελάχιστο τις συνέπειες από ένα μαζικό

παλαιστινιακό προσφυγικό κύμα προς ή μέσω Αιγύπτου.

Για την ώρα, το Κάιρο εγκατέστησε υπαίθριο νοσοκομείο στο φυλάκιο της Ράφα. Δίπλα από αυτό υπάρχει και δεύτερο, που λειτουργεί με κεφάλαια της ΤΙΚΑ, του ειδικού τμήματος του τουρκικού υπουργείου Εξωτερικών, με αρμοδιότητα να παρέχει μεταξύ άλλων ανθρωπιστική βοήθεια σε ξένες χώρες. Με άλλα λόγια, ενόσω σε Κύπρο και Ευρώπη δεν έχουν ακόμη αποφασίσει πώς ακριβώς θα σχεδιαστεί ο ανθρωπιστικός διάδρομος και σε τι ακριβώς θα συνίσταται, το πρώτο πράγμα που αντικρίζει ο Παλαιστίνιος άμαχος, όταν περνάει στο αηγιπτακό έδαφος από το φυλάκιο της Ράφα, είναι δύο υπαίθρια νοσοκομεία, εκ των οποίων στο ένα κυματίζει σημαία τουρκική.

Όπως συμβαίνει χρόνια τώρα, στη Γάζα το ανθρώπινο δράμα πάει χέρι χέρι με την πολιτική. Οι κατηγορίες κατά του Ισραήλ για διάπραξη εγκλημάτων πολέμου πληθαίνουν τις τελευταίες ημέρες. Εν είδει διεξόδου, ο πρωθυπουργός Νετανιάχου φέρεται να προτείνει σε

ηγέτες της Δύσης να φροντίσουν οι χώρες τους να μεταφέρουν Παλαιστίνιους νοσηλευμένους σε νοσοκομεία γειτονικών χωρών, προκειμένου να μη διακοπεί στη μέση η στρατιωτική προσπάθεια εκρίζωσης της Χαμάς από τη Γάζα. Ισραηλινές κυβερνητικές πηγές αναφέρουν ότι η Βρετανία σκέφτεται σοβαρά να αποστείλει πλοίο με κατάλληλο εξοπλισμό και ότι συζητείται το ενδεχόμενο ειδικού αεροδιαδρόμου προς την Ευρώπη. Ουδείς γνωρίζει ακόμη εάν μια τέτοια ισραηλινή κίνηση-ματ θα μειώσει τις διπλωματικές επιπτώσεις των εικόνων που μεταδίδονται από τους βομβαρδισμούς στην Τζαμπάλια και αλλού. Πάντως, τα ισραηλινά κινέτρα είναι σαφή.

Αλλά και από κυπριακής πλευράς, το έντονο ενδιαφέρον που επιδεικνύει η Λευκωσία ενέχει μια εξίσου σημαντική πολιτική πτυχή. Η κυπριακή διπλωματία δεν ξεκινάει ότι το μακρινό 2010, όταν και πάλι οι ισραηλινοί βομβαρδισμοί στη Γάζα κέντρισαν το διεθνές ενδιαφέρον για την ανάγκη παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, η Τουρκία θέλησε να το αξιοποι-

ήσει στο έπακρον, επιδιώκοντας να στείλει τον στολίκο του «Μαβί Μαρμαρα» στο λιμάνι της Γάζας, αφήνοντας τον ισραηλινό στρατιωτικό αποκλεισμό. Η τότε διακυβέρνηση ΑΚΕΛ και ο πρόεδρος Χριστόφιας, παρά τις φιλοπαλαιστινιακές τους ιδεολογικές καταβολές, απαγόρευσαν τη διέλευση του τουρκικού στολίσκου από τα κυπριακά εθνικά ύδατα. Ο λόγος, παρότι ουδέποτε επεξηγήθηκε επίσημα, ήταν απλός: Το δρομολόγιο του «Μαβί Μαρμαρα», που σχεδίασε η Αγκυρα πολύ προσεκτικά, προέβλεπε ότι τελευταίος σταθμός του στολίσκου προτού φτάσει στη Γάζα θα ήταν το παράνομο λιμάνι της Αμμοχώστου. Κατά την τουρκική θεώρηση ο συμβολισμός ήταν εμφανής. «Όπως οι Ελληνοκύπριοι επιβάλλουν τη διεθνή απορρόπηση της "ΤΔΒΚ", έτσι ακριβώς οι Ισραηλινοί απορρώνουν τους Παλαιστίνιους της Γάζας». Η αναχώρηση του στολίσκου από το αποκλεισμένο λιμάνι της «ΤΔΒΚ» προς το αποκλεισμένο λιμάνι της Γάζας θα απεδείκνυε την αλληλεγγύη του δοκιμαζόμενου «τουρκοκυπριακού λαού» προς τους αντίστοιχα δοκιμαζόμενους Παλαιστίνιους.

Τα ανακλαστικά της διακυβέρνησης Χριστόφιας λειτουργήσαν και σκηνές άπιστευτες εκτυλίσσονταν όταν Κύπριοι αστυνομικοί προσήγαν απορρημένους Έλληνες ακτιβιστές που προσπαθούσαν να κατευθυνθούν στα Κατεχόμενα για να επιβιβαστούν στον «Στολίκο της Ελευθερίας». Και μετά από όλα αυτά, ανεξαρτήτως και πέραν των κοινών ενεργειακών σχεδιασμών, οι σχέσεις Κυπριακής Δημοκρατίας και Ισραήλ απέκτησαν ακόμη μια καλή αφορμή για περαιτέρω βελτίωση.

Τουρκία και Ερσίν Τατάρ μιλούν πλέον ανοικτά για λύση «δύο κρατιών» και δεν αποκλείεται να σχεδιάζουν ένα νέο «Μαβί Μαρμαρα» – και αυτό ακριβώς επιδιώκει να αποτρέψει η Κυπριακή Δημοκρατία όταν αποζητάει κεντρικό ρόλο στον διεθνή ανθρωπιστικό διάδρομο για τους αμάχους της Γάζας.

Ο κ. Γαβριήλ Χαρίτος διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου στο Πανεπιστήμιο Μπεν-Γκουριόν και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι ερευνητής του ΕΛΙΑΜΕΠ.